

- litopys.org.ua/hrushrus/iur20504.htm. [Accessed: 15/10/2016]. (In Ukrainian).
6. RUDNYTS'KYY, Ya. & SICHYNS'KYY, V. (1949) Nazva «Ukrayina» — The name «Ukraine». *Entsyklopediya ukrajinoznavstva — Encyclopedia of Ukrainian Studies*. Vol.1. Munich — New York. pp.12–16. (In Ukrainian).
  7. SUBTEL'NYI, O. (1992). *Ukrayina: istoriya — Ukraine: history*. Kyiv: Lybid'. (In Ukrainian).
  8. NAKONECHNYI, Ye. (2001) *Ukradene im'ya: Chomu rusyny staly ukrajintyamy — Stolen name: Why Rusyns have become Ukrainian*. [Online] L'viv Scientific Library. Stefanik NAS of Ukraine. Available from: <http://www.exlibris.org.ua/nakonechny/r17.html>. [Accessed: 15/10/2016]. (In Ukrainian).
  9. OSTRAS', E. S. (2008). Zvidky pishla nazva Ukrayina — Whence the name of Ukraine came. *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu. Ser.B: Humanitarni nauky. — Bulletin of Donetsk National University*. Iss.1. p.109. (In Ukrainian).
  10. HALUSHKO, K. (2016). Ukrayina: nazva kriz' viky — Ukraine: name through the ages. *Narodzhennya krayiny: vid krayu do derzhavy: Nazva, symbolika, terytoriya i kordony Ukrayiny — Birth of the country from the edge to the country. The name, territory and borders of Ukraine*. Kharkiv: Klub simeynoho dozvillya. pp.8–12. (In Ukrainian).
  11. OHIYENKO, I. (2004). *Istoriya ukrajins'koyi literaturnoyi movy — History of Ukrainian literary language*. Kyiv: Nasha kul'tura i nauka. (In Ukrainian).
  12. KONDUFOR, Yu. (ed) (1979). *Istoriya Ukrajins'koyi RSR. — History of the Ukrainian SSR*. In 8 volumes. Vol. 1. Kyiv: Naukova dumka. — p. 189. (In Ukrainian).
  13. PALIY, O. (2012) *Vlada pam'yataye pro Senegal, ale zabula pro Ukrainu — The government is mindful of Senegal, but forgot about Ukraine*. [Online] April 18th. Available from: <http://www.unian.ua/politics/638198-vlada-pamyatae-pro-senegal-ale-zabula-pro-ukrajinu.html>. [Accessed: 17/10/2016]. (In Ukrainian).
  14. SKLYARENKO, V. (1991) Zvidky pokhodyt' nazva Ukrayina — Where does the name Ukraine. *Ukrayina — Ukraine*. No. 1. pp. 20–39; SKLYARENKO, V. (1991) Ukrayina: pokhodzhennya nazvy — Ukraine: the origin of the name. *Visnyk MAU — MAM Bulletin*. No. 1. pp. 66–72. (In Ukrainian).
  15. MAKARCHUK, S. A. (2008) *Etnichna istoriya Ukrayiny. — The Ethnic History of Ukraine*. Kyiv. pp.367–368. (In Ukrainian).
  16. PIVTORAK, H. (2001) *Ukrayina — ne okrayina — Ukraine is no outskirts*. [Online] In: Pivtorak, H. *Origin Ukrainian, Russians, Belarusians and their languages. Myths and Truth about three brothers from the Slavic «common cradle.»* Kyiv: Publishing Center «Akademiya». Available from: <http://litopys.org.ua/pivtorak/pivt12.htm>. [Accessed: 17/10/2016]. (In Ukrainian).

17. HLYNCHAK, V. (2012) To yaka zh Ukrayina za knyazem tuzhyly? — So what Ukraine did grief for the Prince? *Den'. Kyiv. — Day. Kiev*. 27 January. (In Ukrainian).
18. SAVYTS'KYY, V. I. (2009) Nove tlumachennya toponimu «Ukrayina» (ne okrayina, a blahodatna zemlya) — The new interpretation of the toponym «Ukraine» (no outskirts but a fertile land). *Storinky istoriyi: zbirnyk naukovykh prats' — History: scientific research journal*. Issue 28. pp. 3–9. (In Ukrainian).

Надійшла до редакції 28 листопада 2016 р.

УДК 94(477.7)(063)

В. Л. Цубенко

**«ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІСТОРІЇ» — ІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА
25-РІЧЧЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**

Одеська державна академія будівництва та архітектури,
вул. Дідріхсона, 4, м. Одеса, 65029, Україна

Цубенко Валерія Леонідівна, д. і. н., проф., завідувач кафедри
українознавства, e-mail: Valeriya-77@yandex.ua

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано роботу науковців із України, ближнього і дальнього зарубіжжя на ІІ Міжнародній науково-практичній конференції «Південь України у вітчизняній та європейській історії», присвяченій 25-річчю Незалежності України. Конференція проходила в Одеській міській раді на базі Одеської державної академії будівництва та архітектури 15–16 вересня 2016 року. Тематика виступів була присвячена соціально-економічній, політичній та військовій історії; проблемам охорони і збереження культурно-історичної спадщини; мовознавства; історії польського аспекту Південної України. На конференції виступили з доповідями не лише історики, але й архітектори, будівельники, інженери, археологи, філологи, економісти, мистецтвознавці, краєзнавці. Кількість учасників засвідчила про вдалість вибору теми конференції, її актуальність, історичну вагу. За результатами роботи конференції було проведено брифінг для місцевих ЗМІ; всім учасникам конференції організаторами були вручені іменні сертифікати про участь; прийнято резолюцію і видано збірник наукових праць. Конференція викликала інтерес і мала

широкий науковий резонанс; доведено, що міждисциплінарність є однією з яскраво виражених прикмет сьогодення, за якою майбутнє наукових досліджень і розвитку вищої освіти.

Ключові слова: міжнародна науково-практична конференція; секція; доповідь; дослідження; незалежність.

В. Л. Цубенко

«ЮГ УКРАИНЫ В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ЕВРОПЕЙСКОЙ ИСТОРИИ» — III МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ, ПОСВЯЩЕННАЯ 25-ЛЕТИЮ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАИНЫ

Одесская государственная академия строительства и архитектуры,
ул. Дидрихсона, 4, г. Одесса, 65029, Украина

Цубенко Валерия Леонидовна, д. и. н., проф., заведующая кафедрой украиноведения, e-mail: Valeriya-77@yandex.ua

АННОТАЦИЯ

В статье проанализирована работа ученых из Украины, ближнего и дальнего зарубежья на III Международной научно-практической конференции «Юг Украины в отечественной и европейской истории», посвященной 25-летию Независимости Украины. Конференция проходила в Одесском городском совете на базе Одесской государственной академии строительства и архитектуры 15–16 сентября 2016 года. Тематика выступлений была посвящена социально-экономической, политической и военной истории; проблемам охраны и сохранения культурно-исторического наследия; языкознания; истории польского аспекта Южной Украины. На конференции выступили с докладами не только историки, но и архитекторы, строители, инженеры, археологи, филологи, экономисты, искусствоведы, краеведы. Количество участников засвидетельствовало удачность выбора темы конференции, ее актуальность, историческое значение. По результатам работы конференции был проведен брифинг для местных СМИ; всем участникам конференции организаторами были вручены именные сертификаты об участии; принята резолюция и издан сборник научных трудов. Конференция вызвала интерес и имела широкий научный резонанс; доказано, что междисциплинарность является одной из ярко выраженных черт настоящего, за которой будущее научных исследований и развития высшего образования.

Ключевые слова: международная научно-практическая конференция; секция; доклад; исследования; независимость.

V. L. Tsubenko

«THE SOUTH OF UKRAINE IN THE NATIONAL AND EUROPEAN HISTORY» — THE III INTERNATIONAL SCIENCE-PRACTICAL CONFERENCE DEDICATED TO THE 25-th ANNIVERSARY OF INDEPENDENCE OF UKRAINE

Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture,
Didrihsona St., 4, Odesa, 65029, Ukraine

Tsubenko Valeriya Leonidivna, Doctor of Historical Sciences, Professor, The Head of Department of Ukrainian Studies, e-mail: Valeriya-77@yandex.ua

ABSTRACT

The article analyzes the works of Ukrainian and foreign scientists at the third International scientific conference «South of Ukraine in the National and European History», devoted to the 25th anniversary of Independence of Ukraine. The conference, organized by the Odessa State Academy of Construction and Architecture, took place in Odessa City Council on 15–16 September 2016. The topics of presentations were devoted to socio-economic, political and military history, problems of protection and preservation of cultural and historical heritage, linguistics, history of Polish aspect of Southern Ukraine. The presentations were made not by historians only, but also by architects, builders, engineers, archaeologists, linguists, economists, art historians, and ethnographers. The quantity of participants proved the successful choice of the conference topic, its relevance, and historical significance. The results of the conference were summarized at the briefing for the local media; all participants of the conference were awarded personal certificates of participation; the resolution was issued and collection of articles were printed. The conference attracted decent attention and had a wide scientific response; it was proved that interdisciplinarity is a distinct feature characterizing current environment and it is the future of scientific research and development in higher education.

Key words: international scientific conference; section; report; research; independence.

15–16 вересня 2016 р. в Одесі відбулася III Міжнародна науково-практична конференція «Південь України у вітчизняній та європейській історії», присвячена 25-річчю Незалежності України, проблематика якої викликала інтерес і досить широкий науковий резонанс. Конференцію було включено до пла-

рія — це все, що створюють люди, це пам'ятники, пам'ятники архітектури. Це люди, які творять історію, і, коли я вивчив матеріали конференції, відмітив, наскільки конференція виросла і стала фундаментальною. Доповіді, що представлені, свідчать про те, що ми бережемо нашу історію. Головне, що академія і багато різносторонніх людей взяли активну участь у цій конференції».

Заступник Одеського міського голови Зінаїда Миколаївна Цвірінко сказала: «Ми раді вітати в південному місті поважних гостей і людей, які займаються важливою справою. Знаково, що конференція присвячена 25-річчю Незалежності України і Дню міста Одеси, що має багату історію і традиції. Наше місто створювали відомі архітектори Франції, Італії, інших країн. Одеса — місто наукове, містить 21 вищій навчальний заклад. Одеська міська рада вітає і підтримує традиції вивчення історії рідного краю та збереження нашої культурної спадщини. Впевнена, що конференція не лише об'єднає науковців, а й дасть поштовх для подальших наукових розробок у різних сферах. Я бажаю всім плідної творчої співпраці, познайомитися з містом і отримати задоволення від спілкування з одеситами. У добрий час!» [4; 5]. До присутніх з привітанням звернувся і співголова наукового комітету професор В. М. Хмарський. Він сказав: «Дуже чудово, що конференція вже третя. Кажуть, що третій раз — то вже традиція. Таким чином, вона в негуманітарному закладі стає традиційною. Це дуже добре. Я особисто втретє беру участь у цій конференції і у складі наукового комітету. Я бачу динаміку цієї конференції, щоразу вона стає презентабельнішою і глибшою. Одеса — історично була центром Півдня України. Особисто я трактую Південь України дуже широко — від Ізмаїла до Луганська, від Кропивницького до Ялти. Ця конференція стає міжнароднішою, учасників щоразу більше. Я вважаю, що ця конференція дасть нам оптимізм на майбутнє наших зустрічей» [6].

Після офіційних привітань перейшли до наукових доповідей. Робота конференції відбувалася за 6 різними секціями, що висвітлювали наступну проблематику: 1. Дискусійні питання соціально-економічної, політичної та військової історії Півдня України. 2. Історія розвитку освіти, науки і техніки Півдня України в іменах: здобутки та перспективи. 3. Охорона і збере-

ження об'єктів культурної спадщини, архівних і бібліотечних фондів півдня України: проблеми і перспективи. 4. Історіографія, джерелознавство та методологія історико-краєзнавчих досліджень. 5. Поляки на півдні України. 6. Проблеми українського мовознавства: історія та сучасність [7].

У ході пленарного та секційних засідань учасники представили низку цікавих та актуальних доповідей, мультимедійних презентацій, активно обговорювали проблемні питання, обмінювались думками, досвідом, надавали пропозиції.

Участь у конференції взяли понад 150 учасників (науковці, викладачі, студенти, представники громадськості, краєзнавці, журналісти, члени Українського національного комітету (ІКОМОС) з України, Польщі, Молдови, Сербії, Білорусії та Сирії. Учасники представляли близько 40 наукових установ, навчальних закладів, підприємств, архівів, бібліотек і музеїв України, зокрема Навчально-науковий інститут історії та права Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, Одеський національний політехнічний університет, Одеську національну академію харчових технологій, Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, Одеську національну академію зв'язку імені О. С. Попова, Донецький національний університет, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Ужгородський національний університет, Черкаський національний університету імені Б. Хмельницького, Подільський державний аграрно-технічний університет, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Київський національний університет культури і мистецтв, Одеський національний економічний університет, Науково-виробничий центр «Екострой», Державний архів Одеської області, Одеський археологічний музей Національної академії наук України, Національний заповідник «Замки Тернопілля», Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського, Національну спілку журналістів України, Одеський Будинок вчених, підземний

геологічний музей Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, Київський науково-методичний центр з охорони, реставрації та використання пам'яток історії, культури і заповідних територій та інші.

На конференції виступили з доповідями не лише історики, але й архітектори, будівельники, інженери, археологи, філологи, економісти, мистецтвознавці, краєзнавці. З-поміж учасників конференції: 24 доктори наук, з них: 15 докторів історичних наук, 8 докторів технічних наук, 1 доктор політичних наук; 49 кандидатів наук, з них: 26 кандидатів історичних наук, 8 кандидатів технічних наук, 3 кандидати архітектури, 9 кандидатів філологічних наук, 2 кандидати економічних наук, 1 кандидат філософських наук.

Пленарна робота стартувала доповіддю проректора з науково-педагогічної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова д. і. н., проф. В. М. Хмарського. У доповіді «Професор Микола Грот: причини та обставини переїзду видатного філософа і психолога до Одеси (1883)» він розглянув на основі архівних джерел та літератури біографічні деталі перебування в Одесі філософа і психолога Миколи Яковича Грота. З цікавістю вислухали присутні доповідь польського науковця доктора наук Іренеуша Томаса про перебування поляків в Одесі в кінці XIX — на початку XX ст., про їхній внесок у розвиток краю. Питання нормативно-технічного обґрунтування можливості відновлення несучої системи будинку Русова — пам'ятника містобудування та архітектури м. Одеси у своєму виступі порушив д. т. н., проф. В. Г. Суханов. Заступник директора Державного архіву Одеської області к. і. н. Л. Г. Білосова на основі архівних джерел у своїй доповіді-презентації розкрила біографію земляка, що віддав усі свої сили, знання і життя за вільну і самостійну Україну — Андрія Васильовича Ніковського, п'ятого і останнього міністра закордонних справ Директорії УНР. Зацікавленість викликала доповідь про одну зі сторінок діяльності польських жіночих організацій Одеси на початку XX ст., що була виголошена студенткою Ягеллонського університету у м. Кракові Д. В. Цубенко.

Актуальній темі з історії розвитку науки і техніки «Вчені-механіки Півдня України в історії розвитку освіти і науки» присвятив свою доповідь д. т. н., проф., завідувач кафедри бу-

дівельної механіки Одеської державної академії будівництва та архітектури М. Г. Сур'янінов. Зокрема вчений зазначив, що українці можуть пишатися цілою когортою своїх співвітчизників, вчених-механіків. Серед них: С. П. Корольов, Є. О. Патон, Г. М. Савін, Ф. Р. Гантмахер, Г. С. Писаренко, Я. Л. Нудельман, І. Є. Прокопович та інші посідають чільне місце у світовій науці, збагачуючи її оригінальними та ґрунтовними науковими дослідженнями та винаходами в галузі механіки.

Пленарне засідання продовжили доповіді-презентації кандидата архітектури, доц., професора кафедри архітектурних конструкцій, реконструкції та реставрації будівель, споруд та їх комплексів Одеської державної академії будівництва та архітектури, дійсного члена Українського національного комітету (ІКО-МОС) Н. М. Єксарьової «Одеса в подорожніх нотатках дослідника Джован П'єтро В'юсе (Giovan Pietro Vieusseux), д. і. н., проф. академіка Академії наук вищої школи України, професора кафедри історії України Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського А. О. Добролюбського «Франц де Волян — архітектор Одеського порту», доцента кафедри архітектурних конструкцій, реставрації і реконструкції будівель, споруд та їхніх комплексів Одеської державної академії будівництва та архітектури, члена Правління Одеської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (УТОПІК) Ю. О. Письмака «Мініатюрні портрети Воронцових роботи Моріца Міхаеля Даффінгера», завідувача кафедри історії України Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка к. і. н., доц. О. В. Чорного «Походження назви Єлисаветград», доцентів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова к. і. н. І. В. Зубаренко «Науково-технічне та культурно-гуманітарне співробітництво між Україною і Єгиптом» та к. і. н. О. О. Синявської «Пирогов і Рішельєвський лицей» та інші.

Програма першого дня конференції завершилася екскурсією пам'яткою національного значення — Одеським національним академічним театром опери та балету та дружньою вечерею, в ході якої відбувся широкий обмін досвідом між науковцями — іногородніми учасниками конференції та науковцями Одеси.

Секційна робота відобразила широкий спектр тем доповідей і повідомлень, запропонованих учасниками. Роботою 1 секції

«Дискусійні питання соціально-економічної, політичної та військової історії Півдня України» керувала д. і. н., доц., професор кафедри історії України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Л. І. Синявська. На цій секції було заслухано і обговорено низку доповідей, серед яких: «254-й Миколаївський піхотний полк на фронтах Першої світової війни» д. і. н., доц. В. А. Пархоменко (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухолинського), «Участь суден Чорноморського морського пароплавства в евакуації Одеси й Одеського оборонного району (липень — жовтень 1941 р.)» к. і. н., доц. С. М. Соколюк (Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського), «Події Революції Гідності на Миколаївщині» д. п. н., проф. Н. О. Ніколаєнко (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухолинського), «Внесок банкірів Півдня України в благоустрій міст регіону (друга половина XIX — початок XX ст.)» к. і. н. В. В. Шевченко (Інститут історії України Національної академії наук України), «Деякі аспекти діяльності млинарського бізнесу в Одесі за матеріалами колекції Т. Максимюка» к. і. н., доц. І. С. Дружкова (Одеська національна академія харчових технологій).

Роботою 2 секції «Історія розвитку освіти, науки і техніки півдня України в іменах: здобутки та перспективи» керував к. філос. н., доц., доцент кафедри філософії, політології, психології і права Одеської державної академії будівництва та архітектури А. В. Крижантовський. Пожвавлення серед аудиторії викликали наступні доповіді: «Підготовка економістів в Одеському політехнічному: рання історія» д. і. н., проф. Л. І. Сухотеріної (Одеський національний політехнічний університет), «Мистецька еліта південної України: Олег Соколов в когорті шістдесятників» магістра образотворчого мистецтва Т. В. Осадчої (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва), «Спогади як джерело вивчення історії «єврейського містечка» на Кодимському порубіжжі» к. і. н., поета і краєзнавця С. Ф. Годованого.

Роботою 3 секції «Охорона і збереження культурно-історичної спадщини Півдня України: проблеми та перспективи» керувала к. і. н., головний фахівець відділу обліку пам'яток Київського науково-методичного центру з охорони, реставрації та використання пам'яток історії, культури і заповідних тери-

торій О. Г. Мокроусова. На секції було заслухано і обговорено 11 доповідей, зокрема «Про збереження підземних об'єктів культурної спадщини в м. Одесі» К. К. Проніна (завідувач підземним геологічним музеєм Одеського національного університету імені І. І. Мечникова), «Вивчення об'єктів культурної спадщини промислової архітектури, які перебувають у занедбаному стані в місті Одесі» С. С. Сторожук (Одеська державна академія будівництва та архітектури), «Особливості формування комплексних зон охорони об'єктів містобудування та архітектури у списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО» — кандидата архітектури, доц. І. В. Коротун (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

Роботою 4 секції «Історіографія, джерелознавство та методологія історико-краєзнавчих досліджень» керував д. і. н., проф. завідувач кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Кіровоградського національного технічного університету В. М. Орлик. На цій секції було заслухано і обговорено низку доповідей, серед яких: «Миколаївське адміралтейство (1788–1911 рр.): деякі питання сучасної історіографії Півдня України» к. і. н. Г. І. Макушина (Народний музей історії суднобудівного заводу ім. 61 комунара, м. Миколаїв), «Книги з бібліотек Новоросійського університету (за матеріалами фондів літератури німецькою, французькою мовами відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій інституту книгознавства НБУВ)» к. і. н. Т. А. Якубова (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського), «Античний Ніконій в експозиції Одеського археологічного музею НАН України» кандидат архітектури, доц. Н. В. Польщикова (Одеська державна академія будівництва та архітектури), «Цензурна доля творів Т. Г. Шевченка на Півдні України» к. і. н., доц. Л. П. Латишева (Одеська державна академія будівництва та архітектури), «Дискусійна проблема регіональної ідентичності Півдня України в історико-краєзнавчих студіях» О. В. Кравець (Ужгородський національний університет), «Розвиток мов етносів на терені південної України» заслужений журналіст України Ю. А. Работін (Національна спілка журналістів України).

Роботою 5 секції «Поляки на Півдні України» керував д. і. н., проф., професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського державного університету

ри та балету. Того ж дня відбувся прямиий ефір на телебаченні каналу «Медіа Інформ» у передачі «Час з Олександром Федоренком» за участі д. і. н., проф. В. Л. Цубенко і начальника управління з питань охорони об'єктів культурної спадщини Одеської міської ради А. І. Шелюгіна [10].

Захід вийшов цікавим і результативним. Всі учасники мали можливість спілкуватися у неформальній обстановці на перервах під час кави-брейк, що додало позитиву, сприяло створенню дружньої атмосфери і зблизило присутніх.

Отже, III Міжнародна науково-практична конференція «Південь України у вітчизняній та європейській історії» в Одесі пройшла на високому науковому рівні з дружнім обміном думками. Учасники конференції відзначили актуальність заявленої проблематики, змістовність доповідей, доцільність залучення до обговорення стратегічно важливих питань фахівців із суміжних до історії галузей — археології, філософії, економіки, технічних і філологічних наук. Аналіз вищезазначених показників, а також тематика виступів та кількість учасників засвідчили вдалість вибору теми конференції, її актуальність, історичну вагу. Наведене вище дає підстави для висновку, що міждисциплінарність є однією з яскраво виражених прикмет сьогодення, за якою майбутнє наукових досліджень і розвитку вищої освіти.

Література та джерела

1. Південь України у вітчизняній історії : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 22–23 листопада 2012 р.) / Одеська державна академія будівництва та архітектури; [ред. кол.: Дорофєєв В. С. (голов. ред.) та ін.]. — Одеса : Астропринт, 2012. — 250 с.
2. Південь України у вітчизняній та європейській історії : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 25–26 вересня 2014 р.) / НАН України, Ін-т історії України [та ін.]; [ред. кол.: Дорофєєв В. С. (голов. ред.) та ін.]. — Одеса : Астропринт, 2014. — 340 с. : іл.
3. Цубенко В. II Міжнародна науково-практична конференція «Південь України у вітчизняній та європейській історії» (25–26 вересня 2014 р., м. Одеса) / В. Цубенко, Л. Латишева // Краєзнавство. — 2014. — № 3/4 (88/89). — С. 161–169.
4. Конференція «Юг Украины в отечественной и европейской истории» [Электронный ресурс] // Летопись научной сферы Одессы. — Режим доступа : <http://nauka-odessa.blogspot.com/2016/09/blog-post.html>

5. Международная конференция «Юг Украины в отечественной и европейской истории» начала работу в Одессе [Электронный ресурс] // Официальный сайт города Одессы. — Режим доступа : <http://omr.gov.ua/ru/news/87678/>
6. Прессе о конференции «Юг Украины в отечественной и европейской истории». Видео 10:38 мин [Электронный ресурс] // Летопись научной сферы Одессы. — Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=wberJMptEjs>
7. Південь України у вітчизняній та європейській історії : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 15–16 вересня 2016 р.) / НАН України, Ін-т історії України [та ін.]; [ред. кол. : Цубенко В. Л. (голов. ред.) та ін.]. — Одеса : Астропринт, 2016. — 460 с.
8. Вести плюс флэш за 15 сентября 2016 года. Видео 11:32 мин [Электронный ресурс] // ТРК «ГЛАС». — Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=it-UOch1syo>
9. «Юг Украины в отечественной и европейской истории». Видео 4:29 мин [Электронный ресурс] // ТРК «ГЛАС». — Режим доступа : <http://glasweb.com/yug-ukrainyi-v-otechestvennoy-i-evropeyskoj-istorii/>
10. Время Александра Федоренко. Валерия Цубенко, Андрей Шелюгин (16.09.16). Видео 31:01 мин [Электронный ресурс] // ТРК «Медиа-Информ». — Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=HadytuwG4wA&feature=share>

REFERENCES

1. DOROFYEV, V. S. (2012) *Pivden' Ukrayiny' u vitchy'znyaniy istoriyi : materialy' Mizhnarodnoyi naukovoprakty'chnoyi konferenciyi — South Ukraine in national history : Materials of the International Scientific Conference*. Held 22–23 November 2012 at Odesa : Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture (In Ukrainian).
2. DOROFYEV, V. S. (2014) *Pivden' Ukrayiny' u vitchy'znyaniy ta yevropejs'kij istoriyi : materialy' II Mizhnarodnoyi naukovoprakty'chnoyi konferenciyi — South Ukraine in Ukrainian and European history : Materials II International scientific conference*. Held 25–26 September 2014. Odesa : NAS of Ukraine, Institute of History of Ukraine. (In Ukrainian).
3. TSUBENKO, V. (2014) *II Mizhnarodna naukovoprakty'chna konferenciya «Pivden' Ukrayiny' u vitchy'znyi ta yevropejs'kij istoriyi» — II International scientific and practical conference «The South of Ukraine in the National and European history»*. Regional studies. No. 3/4 (88/89). p. 161–169. (In Ukrainian).
4. LETOPIS' NAUCHNOJ SFERY ODESSY — ANNALS OF ODESSA SCIENTIFIC SPHERE (2016) *Conference «The South of Ukraine in the National and European history»* [online]. Held 16 September

2016. Available from: <http://nauka-odessa.blogspot.com/2016/09/blog-post.html>. [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).
5. OFICIAL'NYJ SAJT GORODA ODESSA — THE OFFICIAL SITE OF ODESSA CITY (2016) *International conference «The South of Ukraine in the National and European history» has started in Odessa* [online] 16 September 2016. Available from: <http://omr.gov.ua/ru/news/87678/>. [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).
  6. LETOPIS' NAUCHNOJ SFERY ODESSY — ANNALS OF ODESSA SCIENTIFIC SPHERE (2016) *The press conference on «The South of Ukraine in the National and European history»* [Online video]. September 16th. Available from: <http://nauka-odessa.blogspot.com/2016/09/blog-post.html> [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).
  7. Tsubenko, V. (2016) *Pivden' Ukrayiny' u vitchy'znyanij ta yevropejs'kij istoriji : materialy' III Mizhnarodnoyi naukovoprakty'chnoyi konferenciji — South Ukraine in Ukrainian and European history : Materials III International scientific conference*. Held 15–16 September 2016. Odesa : NAS of Ukraine, Institute of History of Ukraine. (In Ukrainian).
  8. TRK «GLAS» — BROADCASTING COMPANY «GLAS» (2016) *News flash plus for September* [Online video]. September 15th. Available from: <https://www.youtube.com/watch?v=it-UOch1syo>. [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).
  9. TRK «GLAS» — BROADCASTING COMPANY «GLAS» (2016) *South Ukraine in Ukrainian and European history* [Online video]. September 15th. Available from: Available from: <http://glasweb.com/yug-ukrainyi-v-otechestvennoy-i-evropeyskoj-istorii/> [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).
  10. TRK «MEDIA-INFORM» — BROADCASTING COMPANY «MEDIA-INFORM» (2016) *Time of Alexander Fedorenko. Valeriia Tsubenko Andrey Shelyugin* [Online video]. September 16th. Available from: [http:// https://www.youtube.com/watch?v=HadytuwG4wA&feature=share](http://https://www.youtube.com/watch?v=HadytuwG4wA&feature=share) [Accessed 16 September 2016]. (In Russian).

Надійшла до редакції 28 жовтня 2016 р.

ПЕРСОНАЛІЇ

УДК 94(477):329.052:929Драч«1989/1992»

Г. І. Гончарук

ПРО РУХ І ЙОГО БАТЬКА

Одеський національний політехнічний університет,
пр-т Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна

Гончарук Григорій Іванович, д. і. н., проф., завідувач кафедри історії та етнографії України, e-mail: kaf_histori_onpu@ukr.net

АНОТАЦІЯ

У статті, на основі низки джерел, показані деякі моменти з історії участі Івана Федоровича Драча у боротьбі за незалежність України у роки перебування. Саме Іван Драч був першим, хто відкрив і направив потік національної свідомості на курс незалежності. Метою даного дослідження є бажання науково підтвердити, чому І. Драча історики називають «батьком» Руху. Для цього автор виділяє сім основних причин. Таким чином доводиться і вирішальний вплив НРУ на чолі з І. Ф. Драчем на політичну ситуацію в УРСР кінця 1980-х — початку 1990-х років, що стало одним з основних чинників набуття Україною незалежності. На перших Всеукраїнських зборах Руху його обирають головою, а його фраза «У Русі моя зупинка «Незалежність» стала крилатою, та одночасно — виразником бажань усієї патріотичної української інтелігенції того часу. А на других та третіх зборах у своїх звітних доповідях, особливо «Рух і утвердження української демократичної незалежної держави» Іван Драч остаточно переконав представників Народного Руху взяти непохитний курс на досягнення державної незалежності України. Період за домінуючою роллю в створенні Народного Руху і діяльності Драча, який очолював його спочатку один, а починаючи з третіх Всеукраїнських зборів, з Михайлом Горинем і В'ячеславом Чорноволом, автор символічно називає Івано-Федорівським.

Ключові слова: Народний Рух України; батько НРУ Іван Драч; Установчий з'їзд НРУ; Всеукраїнські збори Руху; незалежність України.